

*Nors eičiau per mirties šešėlio slėnį,
Nebijosiu pikto,
Nes Tu su manimi,
Tavo lazda bei Tavo ramstis nuramina mane.*

Iš Psalmyno*

**LISEI, MANO GYVENIMO ŠVIESAI,
AMŽINAJAI MANO LIEPSNAI**

* Čia ir toliau cituojamas A. Rubšio ir Č. Kavaliausko verstas „Šventasis Raštas“, Vilnius, 1998 m. (Vert. past.)

1.

Jis pažvelgė į atviroje virtuvėje prie stalo sėdintį sūnų. Buvo spalio vidurys, pro panoraminius langus neseniai atsėlinusioje tamsoje skendėjo sodas su vakaro danguje boluojančiais žemų vaismedžių siluetais. Berniukas, jam ką tik buvo suėję šešeri, viena ranka gniauzdamas šakutę mėgino lėkštėje pasmeigti bulvytę. Kitoje rankoje laikė nedidukę mėlyną mašinėlę nuo kapoto nusilupusiais dažais. Sūnaus veide jis atpažino savo bruožus: nosį, žemyn nuleistus lūpų kampučius, arti viena kitos įsodintas akis – dėl jų abu nuolat atrodė susimąstę. Paglostė jam plaukus, berniukas nesipriešino. Apvalius žandus ir strazdanas paveldėjo iš motinos, kuri stovėjo nusigrėžusi į viryklę ir iš gruzdintuvės traukė bulvytes. Sudėjo jas į lėkštes prie blizgančių Vienos šnicelių.

– Ar norėsi žirnelių? – neatsisukdama paklausė.

– Tik truputį, ačiū.

Jis paėmė servetėlę, užsidengė tamsias kelnes. Grįžęs namo iš biuro nepersirengė, vis dar vilkėjo šviesiai mėlynus marškinius ir kostiumą. Tik batus pakeitė nunešiotomis, bet patogiomis kupranugarių vilnos šlepetėmis.

– O tu žirnių nevalgysi? – nusišypsojo sūnui.

Berniukas energingai papurtė galvą.

– Bet juk mėgsti žirnelius?

Berniukas linktelėjo, atverdamas maisto pilną burną:

– Taip, bet juos per sunku valgyt...

– Pilna burna nešnekama.

Jis pasižiūrėjo į žmoną, kuri tuo metu padėjo jam lėkštę ir atsisėdo su savąja rankoje. Ant bulvyčių ir džiovėsėliais apvoliotos mėsos ėmė spausti kečupą. Dėl maišelių po akimis ir suskeldėjusių lūpų ji atrodė daug vyresnė nei trisdešimt dvejų. Jiems susipažįstant jį pavergė jos šypsena, kuri dabar retai bepasirodydavo. Ji nedirbo, šeiminkavo čia, namie, tad jis nežinojo, nuo ko ji taip pavargusi. Iš ąsočio pripylė jai stiklinę vandens su sirupu. Dėkodama ji skubriai linktelėjo.

Sūnus, padėjęs į šalį šakutę, labiau domėjosi žaisline mašinėle, imituodamas variklio ūžimą slalomo vingiais varinėjo ją staltiesės

ornamentais vis greičiau ir greičiau, tada smarkiai išsižiojęs peršoko su ja vandens stiklinę.

– Prie stalo nežaidžiama, – sudraudė ji.

– Tegul, – vyras pastebėjo, kaip žmona nustebo. Suprantama, nes paprastai taisykles namuose ir manieras prie stalo diktavo jis. – Atsigerk, – nusišypsojo berniukui, suskubusiam ištuštinti stiklinę.

– Kaip... šiandien sekės? – pilna burna paklausė ji.

– Ačiū, puikiai.

– Nutiko kas nors įdomaus?

– Ne, nieko, viskas įprastai.

– Visai nieko? – neatlyžo ji.

Jis padėjo įrankius į šalį, nuo kelių pasiėmė servetėlę, kuria nusišluostė lūpų kampučius.

– Nesuprask neteisingai, manau, tikrai labai smagu, kad teiraujies apie mano darbą, bet jei dabar pradėčiau tau smulkiai pasakoti apie savo šiandienos arba bet kokios kitos dienos darbus, nelabai ką tesuprastum. Dėl to šio pokalbio tęsti nėra prasmės. Su visa pagarba.

Išplėtusi akis ji nurijo per didelį kąsnį ir žagtelėjo.

– Tik... tik norėjau pokalbį palaikyt... galim pakalbėt apie ką nors kita.

– Suprantu. Žinoma. Bet gal verčiau pasimėgaukim tyla?

Ji neatsakė, tik suskubo valgyti, lyg norėdama kuo greičiau ištuštinti lėkštę, vienu ypu užbaigti vakarienę. Jis jos nekaltino. Net ir už tai, kad ji valgė visiškai baisiai. Šiandieną nusprendė to nekomentuoti. Grįžo prie savo lėkštės, jo žvilgsnis nuklydo lango į sodą link. Stebėjo vaismedžius, rodos, žiūrinčius jo pusėn. Tarsi tie medžiai jį kažkuo kaltintų. Nors lauke nebuvo vėjo, juto, lyg jie judėtų, kraipytų galvas. Kai galiausiai pakilo, ketindamas užtraukti užuolaidas, virtuvėje į lėkštę dzingtelėjo žmonos įrankiai. Žvilgsniu grįžo prie jos. Susiėmusi už galvos, sunkiai kvėpdama orą žmona ant kėdės nežymiai lingavo. Keletą kartų nurijusi seiles ištiesė ranką į stiklinę, bet ją parvertė. Vanduo išsi-pylė ant staltiesės, plėsdamasis tarsi tamsus ežeras.

– At...siprašau, – išsteno ji.

Mėgindama laikyti iškeltą galvą pasižiūrėjo į sūnų. Užgulęs stalą berniukas rankoje gniaužė mėlynąją mašinėlę.

Išmikčiojusi nesuprantamą garsą nusuko akis į vyrą. Jis žiūrėjo į ją ramiai kramtydamas.

– Nieko tokio. Eik, prigulk.

Ji spoksojo į jį apstulbusi, pusiau pravira burna. Žvilgsnis užkliuvo už jo nepaliestos stiklinės su saldintu vandeniu.

– Ką... ką padarei?

Viena ranka mėgino išsilaikyti, tačiau nuvirto nuo kėdės ir sukniubo ant linoleumo, kur ir liko gulėti.

Tebekramtydamas jis pasilenkė, kad per stalo kraštą galėtų ją stebėti. Taip susirietusi atrodė tarsi žaistų gaudynes keturiomis. Tačiau žmona niekad nebuvo labai sportiška, abejojo, ar augusi kaime kada nors bent išmoko plaukti.

Pavalgęs pakilo nuo stalo, patraukė prie panoraminių langų. Nors pliki medžiai ir atrodė paskendę tamsoje, vis tiek užtraukė ilgus užuolaidas. Sutvarkė stalą, valgio likučius sumetė į šiukšliadėžę. Iš lėkštės ant grindų nubyrėjo keli likę žirneliai, jis pasilenkė surinkti. Sūnus sakė tiesą – žirnelių dydis sunkiai įveikiamas. Gailėjosi nepraleidęs daugiau laiko su sūnumi, tuomet būtų išmokęs jį sugaudyti žirnelius juos sutrynus. Tačiau tas laikas pasibaigė. Nešvarias lėkštes sudėjo indaplovėn, padidino ugnį, ant kurios kaito gruzdintuvė. Nuėjęs prie stalo pakėlė berniuką. Šis suaimanavo, tačiau nuo morfijaus jau buvo be sąmonės. Per plačią svetainę išnešė jį į miegamąjį. Akimirką svarstė, ar nederėtų paguldyti sūnaus jo kambaryje, tačiau galiausiai nusprendė šįkart miegoti kartu su vaiku. Palikęs berniuką per dvigulės lovos vidurį, grįžo į virtuvę. Gruzdintuvė pradėjo rūkti, aitriai dvokė. Kitą akimirką perkaitusio aliejaus garai užsiliepsnojo, palei sieną ėmė kilti ilgi ugnies liežuviai. Žmoną vos pakėlė nuo grindų. Buvo sunkesnė, nei manė. Liepsnoms siekiant viršutines spinteles, plečiantis žaibišku greičiu, nunešė ją į miegamąjį ir paguldė šalia berniuko. Nuavė batus, o drabužius paliko. Ant krūtinės sukryžiavo rankas, lyg ruošdamas šarvoti karste. Pats atsisėdo ant lovos, nosispyrė šlepetes, nusimovė kojines. Galiausiai ant grindų nusviedė kostiumo švarką ir atsigulė greta žmonos ir sūnaus. Užsimerkė, pamėgino nurimti. Pavyko tik iš dalies. Svarstė, ar prisipilti stiklinę saldinto vandens su morfijumi, ar tai būtų bailu. Jis nusipelnė pajusti baimę ugniai. Nusipelnė būti visiškai sąmoningas, kai netrukus

sudegs gyvas. Po kurio laiko į miegamąjį tarsi pilkšvas kilimas įsiskverbė dūmai, jis užsikosėjo. Girdėjo, kaip liepsnos pamažu plinta visame name. Ugnis šnypšdama rijo svetainę, plisdama parketu kabinosi ir į pakabinamas lubas. Ugnis sunaikino ant sienų kabančius paveikslus, vieną brangų Herupo, „Hornung & Møller“ fortepijoną, pavirtusį į didelį nuodėgulį. Klausėsi, kaip tarsi kimus girgždesys plinta liepsnos. Juto besiskverbiančią šilumą pro plonas sienas, netrukus pranyksiančias baltai švytinčiame vandenyne. Dusingantys dūmai graužė akis, nors ir buvo užsimerkęs. Skverbdamiesi į gerklę taikėsi jį pasmaugti. Tik dėl vieno dabar gailėjosi – kad darbe paliko atsisveikinimo laišką. Tačiau tada jautė, lyg tai būtų vienintelė teisinga išeitis. Lyg įprastas poelgis priimant tokius sprendimus. Visai kaip geros manieros prie stalo. Arba kaip dabar, – kai gražiai suguldė šeimą ir pats atsigulė. Viskam galiojo taisyklės, veikė metodai – net kaip sudoroti nepaklusnius žirnius. Jei ką ir žinojo, tai kad pasaulis sukurtas remiantis sistemomis.

2.

Dabartis, 2014 m. rugpjūtis, Kristianshaunas

Tedžiu K. prisistatęs radijo vedėjas pareiškė, kad Danijos meteorologijos institutas šiandien pranašauja šilčiausią metų dieną. Nors buvo tik vienuolikta ryto, Raunas pirmą kartą buvo linkęs tikėti tuo, ką sako per radiją, net jei aukštas Tedžio K. balsas ir neskambėjo kaip tiesos liudytojo. Nors ir sėdėjo nuleidęs visus senos „Audi“ langus, marškinėliai vis tiek buvo kiaurai permirkę prakaitu. Tada radijo laidos vedėjas užleido vietą reklamoms ir Raunas automatiškai sumažino garsą. Labiau būtų norėjęs tiesiog išjungti, bet jau ilgiau nei savaitę skolindamasis automobilį iš naujojo darbdavio, vis dar nesugebėjo suprasti, kaip tai padaryti.

Atsilikdamas per dvi mašinas sekė su automobilių kamščiu slenkantį juodą „Porsche Cayenne“. Jo vairuotojas taip pat buvo nuleidęs visus langus, pro juos iš salono griaudėjo hiphopas. Kai po kurio laiko plačių ratlankių „Porsche“ nuvažiavo Uplando gatve į stovėjimo aikštelę priešais „SuperBest“ parduotuvę, parodęs posūkį Raunas nusekė jam iš paskos.

Didžioji stovėjimo aikštelė buvo beveik tuščia, „Porsche“ sustojo arčiausiai įėjimo. Raunas pasistatė „Audi“ už kelių eilių gale, priekiu tiesiai į „Porsche“. Salone apsidairė vaizdo kameros – žinojo kažkur ten pasidėjęs, bet jos niekur nesimatė.

– Miofe, pasislink truputį, – stumtelėjo ant keleivio sėdynės šalimais miegantį anglų buldogą.

Kamerą pastebėjo pusiau užgultą šuns pilvu, tad pagriebė ją išspraudęs pirštus tarp kailio ir sėdynės.

Miofė nepatenkintas suurzgė.

– Baik čia niurzgėt, nes kitąkart liksi namie, – įspėjo Raunas ir aparato šone atlenkė ekraną.

Kamerai automatiškai įsijungus pakėlė objektyvą virš prietaisų skydelio. Priartinus „Porsche“ automatinio fokusavimo sistema silpnai suzvimbė, jis paspaudė įrašymo mygtuką. Iš keleivio pusės išlipo

stambokas, keturiasdešimt kelerių metų plikšis. Vyras vilkėjo kaubojiškais šortais, odine liemene su antsiuvu ant nugaros, o aplink kaklą turėjo baltą įtvarą. Pro vairuotojo dureles iššoko putli moteris ilgais, platinos baltumo plaukais – su tokiomis pat smarkiai tatuiruotomis rankomis kaip ir vyras. Iš pradžių Raunas pamanė, kad moteris taip pat išsitatuiravusi veidą, bet tai pasirodė tik pamušta akis. Vyras jai kažką suriko, Raunas neišgirdo ką, bet kitą akimirką moteris atidariusi galines keleivio dureles iš automobilio ištempė berniuką. Maždaug dešimties metų vaikas, sudėjimą paveldėjęs iš tėvų, buvo iki ausų paniręs į žaidimą planšete. Tėvas berniukui įbruko monetą ir parodė į vežimėlius, sustatytus pavėsinėje kiek atokiau. Vaikas nenoriai nuėjo parsivežti vežimėlio, tačiau jam akivaizdžiai užtrukus per ilgai, darbą perėmė motina, pikta burbtelėjusi vyro pusėn. Šis tik truktelėjo pečiais, pabaksnojęs sau į įtvarą. Raunas filmavo tol, kol šeima įėjo pro automatines prekybos centro duris.

– Dabar yra... – Raunas skubiai pažvelgė į skaitmeninį laikrodį prietaisų skydelyje, – ...10:38. Karstenas Nilsenas su šeima atsektas iki... Amagerio „SuperBest“. Vis dar jokių požymių, kad sekamasis tik apsimeta susižalojęs.

Kai Raunas išjungė kamerą ir išlipo iš automobilio, Miofė tiriamai jį nužvelgė.

– Lieki čia. Jei pasiseks, parnešiu skanėstą.

Šuo sušnirpštė ir vėl padėjo galvą ant sėdynės.

Paslėpęs kamerą po rankoje nešamo džemperio gobtuvu, Raunas patraukė link įėjimo. Nelabai tikėjosi, kad Karstenas būtų toks kvailas ir viešumoje padarytų ką nors, kas galėtų atskleisti, ar ta kaklo trauma, apie kurią pranešė savo draudimo bendrovei, tik apgaulė, bet niekada negali žinoti. Bet kokių atveju Karstenas mėgino gauti dvidešimt penkių procentų žalos lygio nelaimingo atsitikimo draudimo išmoką, o tai reikė beveik dviejų milijonų kronų sumelę. Polisą pasirašė prieš tris savaites iki tariamo eismo įvykio, įvykio, neturėjusio kitų liudininkų, tik į jį atsitrenkusį vairuotoją, vieną paties Karsteno Nilseno „brolių“ iš vietinio baikerių klubo – tas prieš keletą metų irgi gavo panašią kompensaciją. Raunas bylą tyrė jau daugiau nei savaitę, tad jeigu ir šiandien nepavyks nufilmuoti nieko, kas atskleistų, jog Karstenas

simuliuoja traumą, tai baikeriui, sėbrų vadinamu Žiurkinu, pavyks susižerti didįjį prizą.

Raunas pro stiklines duris įžengė į prekybos centrą – čia buvo ma-loniai vėsu, beveik tuščia. Pagriebęs krepšelį dėl vaizdo įsimetė kelias prekes. Šeimą užtiko prie šaldiklių, jau prisikrovusią pilną vežimėlį. Laikydamasis atstumo Raunas sekiojo juos po parduotuvę. Vis sun-kėjantį vežimėlį stūmė žmona, o Karstenas su šlepetėmis per pirštą šlepseno šalia. Nuo karščio atrodė išraudęs, truktelėjo įtvarą. Kaskart prireikus pasižiūrėti kiton pusėn, tekdavo pasisukti visu kūnu, dėl to jo judesiai atrodė kažkokie robotiški, kaip breiko šokėjo. Gėrimų skyriuje Karstenas stumtelėjo sūnų prašydamas paimti jam dėžę „Carlsberg“ drambliukų.

– Pats pasiimk! – nuo žaidimo nepakeldamas akių atšovė berniukas.

Karstenas išplėšė jam iš rankų planšetę palinkęs prie jo taip, kad nuo berniuko veido jį teskyrė vos pora milimetrų.

– A nor, kad atimč, ką?! A nor, kad atimč šitą šūdą?! – suriko visas išraudęs.

Sūnus pašnairavo į nepasiekiamą planšetę. Tada apsisukęs nuėjo prie pirmos alaus dėžių eilės. Ėmėsi sunkiai kelti viršutinę.

– Tėvai, supistai sunki!

– Gi sakiau „drambliukų“, – Karstenas rėkdamas parodė į dėžę priešais su „Carlsberg Elephant“ alumi.

Berniukas paleido pirmąją dėžę ir nutipeno kitos. Su mama įkėlė ją į pirkinių vežimėlį.

Stovėdamas kiek nuošaliau Raunas stebėjo juos, tolstančius kori-doriumi. Jau tapo aišku, kad nors Karstenas ir nebuvo proto bokštas, o baikerių, su kuriais Raunui teko susidurti, intelekto koeficiento ska-lėje nė neužėmė aukštos pozicijos, sumanumo nekelti pavojaus savo draudimo sumai jam pakako. Tačiau Raunui nerūpėjo, kiek vienai ar kitai draudimo įmonei teks paploninti kišenę, nerūpėjo ir jo paties lau-kianti premija iš jį pasamdžiusio advokato, jei surinktų prieš Karste-ną įrodymų, – ne, labiau nedavė ramybės mintis, kad Karstenas galėjo dumti jam akis. Daugiausia dėl to, kad jautė smarkią antipatiją baike-rių emblemoms. Savo laiku dirbdamas specialiujų pajėgų būryje su tais šikniais turėjo nemažai reikalų, ir ne vieną jų patupdė už grotų. Dar

pažiūrėsime, ar Žiurkinu vadinamas Karstenas, taip pat žinomas kaip „Šikau-ant-visko-ir-visų-ir-dar-žmonai-užvanojau“, be pateisinamos priežasties gaus bent skatiką. Reikėjo greitai sugalvoti kažką, kas galėtų patvirtinti arba paneigti įtarimus.

Padėjęs pirkinį krepšelį į šalį Raunas nuskubėjo išėjimo link. Atsidūręs stovėjimo aikštelėje, kišenėje susirado monetą ir pasuko prie pavėsinės su vežimėliais. Ten stovėjo dvi eilės su dešimčia vežimėlių kiekvienoje. Džemperį ir kamerą pasidėjęs ant žemės įsispraudė tarp eilių. Pasiėkęs paskutinį, įmetė į spynelę monetą ir atkabino vieną eilę. Viena koja atsirėmęs į pavėsinės sieną, patraukė pirmojo vežimėlio rankeną, sudrebindamas visą eilę. Šaižiai sugirgždėjęs vežimėlių traukinys pamažu pajudėjo, kol galiausiai pavyko ištraukti visą eilę iš pavėsinės. Įsirėmęs į eilės šoną ėmė sukti ją link „Porsche“ galo.

Tuo metu iš prekybos centro išėjo Karstenas su šeima. Su sunkiu vežimėliu manevruojančią žmoną Karstenas ragino paskubėti. Raunas pažvelgė įėjimo pusėn – tik sekundė, kol Karstenas pakeis žiūrėjimo kryptį ir pamatys, ką jis čia veikia. Sukaupęs paskutines jėgas pastūmė vežimėlių eilę prie „Porsche“ taip, kad šie užblokuotų stovėjimo vietą. Greitai nuo žemės pačiupęs džemperį ir kamerą, nuskubėjo prie savo mašinos.

– Sveikas, Miofe, – tarė sėsdamas prie vairo.

Šuo nusižiovavo, atsigulė ant šono laukdamas, kol jam paglostys pilvą, bet Raunas neturėjo laiko. Stovėjimo aikštelėje jau girdėjosi Karsteno keiksmi. Raunas susigūžęs įjungė kamerą. Priartino, surado Karsteną ekrane ir ėmė filmuoti.

Karstenas žingsniavo pirmyn atgal tarsi įsiutęs bulius, o šeimynykščiai neviltinčiai jį stebėjo. Eilė driekėsi nuo „Porsche“ galo iki pat pavėsinės, tad atrodė, jog nebaigęs rinkti vežimėlių juos čia paliko koks prekybos centro darbuotojas. Šie blokavo kiekvieną išvažiavimo keliuką, tad jei Karstenas ir būtų norėjęs taranuoti eilę automobiliu, vis tiek nebūtų pavykę.

Karstenas sukomandavo žmonai ir sūnui nustumti vežimėlius. Jie nenoriai kibo į darbą, bet kad ir kiek Karstenas ant jų rėkė, šiems neužteko jėgų. Karstenas skubiai apsižvalgė po aikštelę, nutaręs, kad aplink daugiau nieko nėra, šiek tiek pagelbėjo viena ranka. Bet ir

tai nepadėjo. Vežimėlių traukinys nepajudėjo nė milimetro. Dabar jau žmona ėmė priekaištingai žvilgčioti į laikrodį. Pro pravirą langą Raunas nugirdo, jog jai reikia spėti į manikiūrą. Sutuoktinių ginčo įkarštyje berniukas staiga išleido iš rankų planšetę, kuri nukrito ant asfalto. Pamatęs sudaužytą ekraną vaikas pratrūko garsiai verkti. Išraudęs nuo įtūžio Karstenas atsilaisvino įtvarą, kuris, rodė, jį tuoj pasmaugs.

– Eikit po velnių, velniop visi! – garsiai surikęs pats sugriebė vežimėlių traukinį.

Glostydamas Miofei pilvą Raunas toliau filmavo. Jei šis filmas nebus vertas „Oskaro“, tai bent jau turės gaut premiją.

3.

Kompiuterio ekranas rodė ryte darytus įrašus iš stovėjimo aikštelės. Dėl negerai nustatyto baltos spalvos balanso vaizdas buvo pamėlynavęs ir nekokybiškas, tačiau Karsteno Nilseno veidas – nesunkiai atpažįstamas. Traukiant vežimėlius atsegtas įtvaras karojo ant jo kaklo tarsi seilinelukas.

– Stebuklingas atramos ir judėjimo sistemos išgijimas, – ironiškai tarė advokatas Lomanas, sunėręs rankas ant pilvo, ištempusio vos su-segamą geltoną megztinį.

Neseniai septyniasdešimtmetį atšventęs Lomanas stebėjo įrašo vaizdus sėdėdamas už masyvaus rašomojo stalo savo mažoje, nikotino geltonumo kontoroje.

– Taip, Karsteno žalos dydis ką tik sumažėjo iki nulio procentų, – patvirtino šalia stovėjęs Raunas. – Jūsų klientas liks patenkintas.

– Taigi, tikrai taip. Na ir pasisekė, kad tie vežimėliai užtvėrė jam kelią, – parodė į ekraną, kai Karstenui pagaliau pavyko vežimėlius pa-judinti.

Nustūmęs eilę nuo savo mašinos link kitų stovėjimo vietų už pavė-sinės, atrodė, visai nesirūpino, kad vežimėlių traukinys dabar blokuos kelią kitiems automobiliams.

– Kartais tiesiog nusišypso sėkmė, – Raunas pasitrynė subintuotą dilbį.

Lomanas pašnairavo į Rauno tvarstį.

– O jūs ką čia pasidarėt?

– Nedidelė avarija, per daug pro langą iškišau.

– Pro langą?

Raunas linktelėjo į ekraną.

– Tuoj pamatysit, – apėjęs stalą jis atsisėdo ant nutrinto odinio krėslė.

Lomanas sėdėjo tarsi prilipęs prie ekrano, sekdamas prie žmonos ir sūnaus grįžtantį ir rėkaujantį Karsteną. Jis pamėgino vėl susiveržti įtvarą, bet iš susijaudinimo jam niekas nepavyko. Galiausiai į pagalbą atskubėjo žmona, Karstenas nenoriai leido jai įtvarą sutvirtinti. Kaip

tik tuo metu jo žvilgsnis užkliuvo už „Audi“, kurioje su kamera sėdėjo Raunas. Karstenas parodė pirštu tiesiai į objektyvą.

– *Šūdas*, – prie pat mikrofono pasigirdo Rauno balsas.

Sprendžiant iš drebančio įrašo Raunas numetė kamerą ant prietaisų skydelio. Matėsi, kaip Karstenas artėja prie „Audi“. Kažkur fone girdėjosi, kaip Raunas žvangina automobilio rakteliais, keikdamasis mėgina pataikyti į degimo spynelę. Mašinai galiausiai užsivedus Karstenas nusiėmė vieną klumpę, sviedė ją tiesiai į priekinį stiklą, suskaldydamas jį į tūkstančius trikampėlių. Raunui mėginant įjungti atbulinę šaižiai sudžeržgė pavarų dėžę.

– Mano... mašina, – išmikčiojo Lomanas, vis dar prilipęs prie ekrano. – Ką jis sau galvoja?

– Jei būčiau žinojęs, kad jis toks taiklus, būčiau toliau atsistojęs, – sumurmėjo Raunas. – Už langą sumokėsiu.

Lomanas žvilgtelėjo jo pusėn.

– Tai o kaip jūsų ranka?

– Žiūrėkit toliau, – Raunas pasuko pirštą.

Lomano žvilgsnis grįžo prie ekrano. Galiausiai, įjungęs atbulinę pavarą, Raunas nuspaudė akseleratorių, tad Karsteno figūra įrašė ėmė mažėti. Iš tolo girdėjosi tik jo šūksniai:

– Džango! Po velniais, išleisk Džango!

Kitą akimirką pamatė, kaip Karsteno sūnus atidarė bagažinę, iš kurios iššoko baltas pitbulis. Karstenas sukomandavo šuniui, rodydamas į Rauną ir mašiną. Kol tas bandė apsukti automobilį, šuo jau buvo pusiaukelėje. Nuo staigaus judesio kamera apsisuko ir dabar filmavo Rauną, besistengiantį perjungti pirmą pavarą. Nieko nematydamas pro sukultą priekinį stiklą jis palinko į praviro šoninio lango pusę. Tą akimirką prie jo pasirodė pitbulis. Puldamas atvirais nasrais suleido iltis Raunui į dilbį. Jis suriko iš skausmo, mėgindamas patraukti ranką į save, o automobilis riedėjo nevaldomas. Miofė pakilęs keliskart dusliai amtelėjo koviniam šuniui. Pastebėjęs Miofę pitbulis paleido Rauno ranką ketindamas pulti jį ir iškrito pro langą. Raunas nuspaudė akseleratorių, o kamera nuo prietaisų skydelio nusirito ant žemės. Ekranas aptemo, įrašė tesigirdėjo Rauno keiksmai. Lomanas išjungė kompiuterį, atsilošė.

– Nepasirodėt gydytojui? Po tokio reikia nuo pasiutligės pasiskiepyt.
– Nieko tokio, – atsakė Raunas.
– Galim mėgint prašyt kompensacijos? Juk filmavot viešoje vietoje, tai visiškai legalu.

Raunas papurtė galvą.

– Nesivarginkit. Aš asmeniškai irgi neapsidžiaugčiau pamatęs, kad kažkas mane iš pasalų filmuoja. Juolab jei man tai kainuotų kelis milijonus.

– Juokingas jūs, – atsakė Lomanas. – Gerai bent, kad turėjot šalia Miofę, kitaip iki šiol vaikšiotumėt su tuo šunėku ant rankos.

Raunas pažvelgė į Miofę, miegantį ant apdriskusio persiško kilimo.

– Taip, nepaisant amžiaus jis vis dar neblogas sargas. Kaip jau sakiau, už automobilio stiklą sumokėsiu.

Lomanas tik mostelėjo ranka.

– Bylos išlaidos. Turint omeny sumą, kurią sutaupėme įmonei, dėl to neturėtų kilti sunkumų. Chereso?

Pakilęs nuėjo prie kampe stovinčio apvalaus raudonmedžio staliuko su gėrimais nukrautu padėklų.

– Ne, ačiū.

Lomanas prisipylė taurę.

– Reikia juk save kažkaip paprastą dieną palepinti.

– Kada, manot, gausiu honorarą?

– Pakalbėkit su panele Maling, – linktelėjo į duris, vedančias į nedidelį prieškambarį. – Ji tuoj pat išrašys čekį.

Panelė Maling dirbo Lomano sekretore nuo pat kontoros atidarymo. Abu niekad taip ir nesusirado antrų pusių, tačiau nebuvo aišku, ar jų santykiai apsiribojo vien darbu, nes elgėsi jie kaip sena sutuoktinių pora.

– Ačiū, – padėjo Raunas.

Kišenėse visai vėjai švilpė. Jis jau norėjo kilti, bet Lomanas mostelėjo likti.

– Ar kas dega? Pabūkit dar. Mes toli gražu nebaigėm.

Raunas sunkiai atsiduso. Nuo to laiko, kai Lomanas liovėsi imtis bylų miesto teisme ir dirbo tik su tomis, kurios galėjo būti nagrinėjamos kontoroje, visai nebegaudavo bylinėtis, todėl galėjo kiekvienam

atėjusiam išūžti ausis. Per beveik jau prabėgusią vasarą, kol Raunas atliko Lomanui kelis darbus, šis buvo spėjęs ne kartą atpasakoti visą sąrašą laimėtų bylų.

– Kartą tyriau bylą tokiam klientui, teigusiam, kad nusikaltimo įvykdymo metu, plėšdamas banką, jis buvo ne viso proto...

– ...bėda tik ta, kad jis iki tol jau buvo apiplėšęs dvidešimt aštuonis bankus, – užbaigė Raunas.

– Nejaugi jau pasakojau? – Lomanas siurbtelėjo chereso, akivaizdžiai nusivylęs, kad nesulaukė susidomėjimo. – Taip taip, tai kur mes baigėm? – vėl atsisėdo.

– Mano honoraru, – Raunas taikiai nusišypsojo.

Šiaip nebuvo nusistatęs prieš Lomaną, tiesiog šiandien neturėjo nuotaikos bičiuliautis. Be to, ir pats užsinorėjo išgerti, tik alaus.

– Ne, apie honorarą jau pašnekėjom, ne-e, noriu pašnekėt apie kitą bylą. Taip kaip paskutinioji nebesikandžios... – nusišypsojęs linktelėjo į Rauno tvarstį, lyg norėdamas įsitikinti, kad šis suprato juokelį. – Bet atlyginimas geras. Kokių dviejų ar daugiau savaičių darbelis.

– Ačiū, manęs nedomina.

– Kaip galit žinot, jei dar nepapasakojau?

– Nes aš...

– Darbas didelei, įtakingai danų elektronikos prekių įmonei. Viename sandėlių ėmė trūkti prekių. Kol nesutikot, negaliu atskleisti įmonės pavadinimo, jis prasideda „Be...“ – ir vėl mirktelėjęs nusišypsojo Raunui norėdamas įsitikinti, kad šis tikrai suprato užuominą.

– Lomanai, manęs jau nebedomina toks darbas. Iki šiol buvo gerai, bet... aš ne tuo noriu užsiimt.

– Ar čia dėl patirtos žalos? – parodė į tvarsčius.

– Patikėkit, aš dar ne to patyręs.

– Na, tai ko taip bijot? – atrodė, lyg šis klausimas būtų buvusi didžiausia provokacija, kokią tik Lomanas galėjo sugalvoti įtikinėdamas Rauną.

Raunas nusišypsojo.

– Nebijau. Tiesiog toks darbas ne man.

– Kad nelabai skiriasi nuo to, ką veikėt dirbdamas policijoje, o čia dar ir gaunat padorų atlygį.

– Iš dalies taip. Tyrimas yra viena, šnipinėjimas – jau visai kas kita. Šnipinėt aš daugiau nebenoriu.

– Bet jums taip gerai sekasi. Geriau nei bet kam kitam, kas man yra dirbęs. Daug dvejojau, kai Džonsonas jus parekomendavo. Tikiuosi, dėl to neįsižeidėt?

– Tikrai ne. Aš ir pats nepriimčiau nieko, ką rekomenduotų Džonsonas. Juo labiau – savęs.

Lomanas pakėlė taurę į Rauno sveikatą.

– Kad ir kaip būtų, Lomanai, mano atsakymas yra neigiamas, – Raunas pakilo, drauge pašoko ir Miofė.

– Pagalvokit dar. Jaunimas toks nekantrus šiais laikais.

– Ne toks aš ir jaunas, ir *tikrai* pagalvojau. Sėkmės, Lomanai, – pasuko durų link.

– Tai man teks atskleisti kliento pavardę, kad suprastumėt, kokią ypatingą bylą prarandat, – padarė dirbtinę pauzę, rankoje sukdamas chereso taurę. – Atsisakot pačių „B&O“ bylos.

– Jau supratau, išsivers jie ir be manęs.

Atsisveikinęs Raunas išėjo pro duris.

4.

Pro „Uosto ūdros“ lankytojų keliamą triukšmą iš senojo „Würlitzer“ muzikinio automato skverbėsi kimus Džo Kokerio balsas su „Un-chain My Heart“. Aplink barą susispietę sėdėjo grupė jaunuolių, o senesni nuolatiniai lankytojai prie stalų plempė vieną alų po kito, dauguma įsikandę cigaretes, nuo kurių užėjo tvyrojo melsva dūmų migla.

Raunas „Uosto ūdroje“ pasirodė anksti, tad jam pavyko rasti laisvą vietą baro gale. Kita vertus, ir išgerti jis spėjo daugiau nei kiti lankytojai, tad pamažu apgirto smarkiau, nei ketino.

Pažvelgęs per barą pastebėjo, kad du Džonsono pasamdyti pagalbiniai barmenai nebespėja priimti daugybės užsakymų.

– Visi kiti barai gal streikuoja, kad žmonės nori eiti čia? – nusuko žvilgsnį į Džonsoną.

Užsiėmęs daugiau bokalų blizginimu nei lankytojų aptarnavimu, Džonsonas pašnairavo Rauno pusėn.

– Juokingas tu šįvakar, Raunai. Argi nežinai, kad esam vadinamasis *rudasis auksas*. Ar neskaitai vietinių laikraštपालाकिु? – padėjęs šluostę milžiniškais pirštais suėmė trapų kavos puodelį.

Raunas papurtė galvą.

– Miofė juos sutaršo man nė nespėjus atsiversti.

Džonsonas išpylė puodelio turinį, iš užnugaryje stovėjusio kavinuko prisipylė dar kavos.

– „Kristianshauneryje“ išspausdino didelį straipsnį apie barų kultūrą. Vėl madingos tapo mažytės, sunkiai randamos vietelės.

– „Uosto ūdra“ niekad nebuvo nei sunkiai randama, nei madinga.

Džonsonas suraukė antakius.

– Jei man pardavinėtų alų skolon, pasistengčiau sugalvot juokingesnių anekdotų.

Raunas ištuštino alų, pastatė tuščią butelį ant baro.

– Na, tai pripilk dar vieną.

Džonsonas bare rado „Carlsbergą“ ir atkimšo.

– Lomanas sakė, kad nebedirbi jam?

– Gandai sklinda greičiau, nei tas vanduo plaukia kanale.

– Informaciją man patikėjo konfidencialiai. Kaip įprasta, buvo užsukęs pažaisti karambolio su Viktorija.

– Negalėjo tiesiog pažaist užuot laidęs liežuvį? – Raunas gurkštelėjo alaus. – Niekad jam šiaip ir nedirbau. Atlikau keletą smulkių darbelių, ir tiek.

– Taip tiesiog vis tiek niekas nedingsta.

– Ar jis taip sakė? – Raunas skėstelėjo rankomis. – Ką tik rizikuodamas gyvybe sutaupiau jo klientui porą milijonų, – parodė į tvarstį.

– Ne ne, Lomanas labai tavimi džiaugėsi, – Džonsonas sunkiai užgulė barą. – Bet tau, po velniais, tai buvo labai geras užsiėmimas. Ir Lomanas pasakojo, kad tau gerai sekėsi.

Raunas truktelėjo pečiais.

– Viso labo darbelis vasaros atostogoms, o jos eina į pabaigą.

– Ar turi kitos veiklos?

Raunas papurtė galvą.

– Būtent. Galėjai ten ir ilgiau pabūt, šiek tiek pasimokyt.

– Nebuvo ten ko daug mokytis. Paprasčiausias seklio darbas. Beždžionė su kamera tą patį būtų galėjus padaryt.

Džonsonas gūžtelėjo.

– Neatrodo, kad turėtum tiek jau velniškai daug pasiūlymų?

– Išsiverčiu.

Raunas nesuprato, ar Džonsonas taip rūpinasi juo, ar Lomanu, ar apskritai viskas tik dėl paties Džonsono garbės. Juk jis juos ir supažindino. Nežinojo, kas sieja tuos du bambeklius, tik tai, kad Lomanas, be savo savaitinių apsilankymų, kadaise padėjo Džonsonui tiek finansiškai, tiek teisiškai perimant „Uosto ūdrą“. Lomanui priklausė nedidelė dalis užėigos akcijų, o senieji Kristianshauno gyventojai laikė juos kraujo broliais.

Šalia Rauno prie baro prasispraudė jauna mergina balta palaidine. Norėdama atkreipti Džonsono dėmesį užsisakydama alaus plačiai nusišypsojo. Atkišusi apatinę lūpą pūstelėjo gaivaus oro gūsį sau į kirpčiukus, šie pasišiaušė. Raunas stengėsi nustoti spoksojęs į jos krūtis, pūpsančias iš po baltos palaidinės, bet ji prigavo jį nespėjus nusukti žvilgsnio.

– Kamila, – tiesdama jam ranką prisistatė.

Raunas paėmė jos ranką, staiga susivokęs, kokia ji jauna.

– Einam pažaist kauliukais?

– Kauliukais? Ne, ačiū, Karina, aš per daug girtas.

– *Kamila*, – patapšnojo jam per petį.

– Atleisk, beveik pataikiau.

– Bijai prakišt? – flirtuodama tarė ir susimokėjo už alų, kurią Džonsonas pastatė ant baro.

– Ne, veikiau padaryt kažką labai kvaila.

Mergina nusišypsojo, abiem rankomis suėmė penkis butelius alaus.

– Ateik pas mus, jei persigalvosi.

Po akimirkos ji dingo žmonių jūroje, tačiau tuoj ir vėl išniro prie vieno iš staliukų šalia muzikinio automato.

– Kaip jau sakiau, smarkiai išaugo paklausa rudajam auksui. Net tau su silpnąja lytimi prošvaisčių atsirado, – pastebėjo Džonsonas. – Miela tokia.

– Norėjai pasakyt, jauna. Ką, jau bandai mane apvesdint?

– Ne, su šituo tai jau pats kapstykis, po velnių, – Džonsonas ėmėsi valyti naują bokalą, visiškai ignoruodamas priešais stovinčius ištroškusių lankytojus, energingai mėginančius patraukti jo dėmesį. – Beje, ar pažįsti Robertą?

Raunas papurtė galvą.

– Vardas man negirdėtas.

– Taip taip, užėina čia kartais. *Robertas*. Buvęs boksininkas iš AIK bokso klubo. Prieš daug metų teko su juo rungtis. Smūgis geležinis. Bent jau tada buvo.

– Atrodo, lyg jo šlovė jau būtų išblėsusi. O kas?

– Dabar dirba sargu, turi savo įmonę su keliais darbuotojais. Galėčiau paklaust, ar netrūksta darbo jėgos? Jam tikrai praverstų toks buvęs mentas kaip tu.

Raunas pastatė butelį ant baro, įsispokojo į Džonsoną.

– Sargu? Nori, kad patruliuočiau kur nors Amagerio centre su kalaraiščiu ir nevykėliška emblemyte ant marškinių rankovės?

– Nieko čia blogo nėra. Robertas taip pat dirba naktiniu patruliu. Naktinis darbas tau kaip tik ir tiktų, taip bent nieko neįžeidinėsi.

Raunas nuleido akis, papurtė galvą.

– Džonsonai, susitarkime. Nuo šiol nebeprivalai ieškot man darbo. Ir be tavo įsikišimo puikiai susitvarkau, – kišenėje radęs penkių šimtų kronų banknotą padėjo jį ant stalo.

– Gali rytoj atsiskaityt.

– Ačiū, ne.

Džonsonas gūžtelėjo, paėmė pinigus. Po kurio laiko grįžo nešinas graža.

– Eik jau namo.

– Pažiūrėsime.